

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 194/24

Luksemburgā, 2024. gada 19. novembrī

Tiesas spriedumi lietās C-808/21 | Komisija/Čehijas Republika un C-814/21 | Komisija/Polija (Tiesības kandidēt vēlēšanās un dalība politiskā partijā)

Savienības pilsonība: Savienības pilsoņiem, kuri dzīvo kādā dalībvalstī, bet kuriem nav tās pilsonības, liedzot tiesības kļūt par politiskās partijas biedru, tiek pārkāpti Savienības tiesību akti

Nosakot šādu pilsonības prasību, Čehija un Polija nenodrošina vienlīdzīgu attieksmi ar saviem pilsoņiem attiecībā uz tiesību kandidēt pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās efektīvu īstenošanu

Savienības tiesību aktos Savienības pilsoņiem, kuri dzīvo kādā dalībvalstī, bet kuriem nav tās pilsonības, ir piešķirtas tiesības balsot un kandidēt pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās. Lai efektīvi īstenotu šīs tiesības, šiem pilsoņiem jābūt vienlīdzīgai pieejai tiem līdzekļiem, kas šo pašu tiesību īstenošanai ir attiecīgās dalībvalsts pilsoņu rīcībā. Tā kā piederība pie politiskās partijas būtiski veicina šo Savienības tiesību aktos piešķirto vēlēšanu tiesību īstenošanu, Tiesa atzīst, ka Čehija un Polija, Savienības pilsoņiem, kuri dzīvo šajās dalībvalstīs, bet kuriem nav to pilsonības, liedzot tiesības kļūt par politiskās partijas biedriem, ir pārkāpušas šos tiesību aktus. Šādu pilsoņu piederība pie politiskās partijas nevar apdraudēt Čehijas vai Polijas nacionālo identitāti.

Čehijas un Polijas normatīvajos aktos tiesības kļūt par politiskās partijas biedru ir piešķirtas vienīgi šo valstu pilsoņiem. Tāpēc Eiropas Komisijas ieskatā Savienības pilsoņi, kuri dzīvo šajās dalībvalstīs, bet kuriem nav to pilsonības, Savienības tiesību aktos nostiprinātās tiesības kandidēt pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās nevar īstenot ar tādiem pašiem nosacījumiem kā Čehijas un Polijas pilsoņi.

Uzskatot, ka šāds liegums ir Savienības tiesībās ¹ aizliegta atšķirīga attieksme pilsonības dēļ, Komisija cēla Tiesā divas prasības – attiecīgi pret Čehiju un Poliju – sakarā ar pienākumu neizpildi ².

Tiesa apmierina šīs prasības un konstatē, ka abas dalībvalstis nav izpildījušas Līgumos noteiktos pienākumus.

Tā norāda: **lai efektīvi īstenotu Savienības tiesību aktos garantētās vēlēšanu tiesības pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās, Savienības pilsoņiem, kuri dzīvo kādā dalībvalstī, bet kuriem nav tās pilsonības, ir jābūt vienlīdzīgai piekļuvei tiem līdzekļiem, kas šo pašu tiesību efektīvai īstenošanai ir šīs dalībvalsts pilsoņu rīcībā.**

Politiskajām partijām ir centrāla nozīme pārstāvības demokrātijas sistēmā, kurā konkretizēta demokrātijas vērtība, kas ir viena no Savienības pamatā esošajām vērtībām. Tādējādi **aizliegums būt par politiskās partijas biedru šos Savienības pilsoņus attiecībā uz kandidēšanu pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās nostāda nelabvēlīgākā situācijā nekā Polijas un Čehijas pilsoņus.** Proti, Polijas un Čehijas pilsoņu ievēlēšanu veicina apstākļi, ka tie var iestāties politiskajā partijā, kuras rīcībā ir organizatoriskas struktūras, kā arī personāla, administratīvie un finanšu resursi viņu kandidatūras atbalstīšanai. Turklāt piederība pie politiskās partijas ir viens no kritērijiem, kas nosaka vēlēšanu izvēli.

Šo Savienības tiesībās aizliegto atšķirīgo attieksmi nevar attaisnot iemesli, kas saistīti ar nacionālās identitātes respektēšanu. Proti, Savienības tiesību aktos dalībvalstīm netiek prasīts attiecīgajiem Savienības pilsoņiem piešķirt tiesības balsot un kandidēt valsts mēroga vēlēšanās un tām nav aizliegts ierobežot šo pilsoņu lomu politiskajā partijā saistībā ar šīm vēlēšanām.

PIEZĪME. Pret dalībvalsti, kas nav izpildījusi no Savienības tiesībām izrietošos pienākumus, Komisija vai jebkura cita dalībvalsts var celt prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi. Ja Tiesa konstatē valsts pienākumu neizpildi, attiecīgajai dalībvalstij spriedums ir jāizpilda pēc iespējas drīzāk. Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nepilda spriedumu, Komisija var celt jaunu prasību, lūdzot piemērot naudas sodus. Tomēr, ja Komisijai netiek paziņoti direktīvas transponēšanas pasākumi, Tiesa saskaņā ar Komisijas ieteikumu var piemērot sodus jau pirmajā spriedumā.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Spriedumu ([C-808/21](#), [C-814/21](#)) pilnteksts un rezumējums (ja tāds ir) tiek publicēts *CURIA* tīmekļvietnē sprieduma pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: *Stefaan van der Jeught* ☎ (+352) 4303 2170.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Europe by Satellite](#) ☎(+32) 2 2964106.

Palieciet ar mums!

¹ Proti, LESD 22. pantā, kurā noteikts, ka ikvienam Savienības pilsonim, kas dzīvo kādā dalībvalstī, bet nav tās pilsonis, ir tiesības balsot un kandidēt pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās šajā dalībvalstī saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā šis valsts pilsoņiem.

² Pret Čehijas Republiku celtā prasība attiecas arī uz aizliegumu kļūt par politiskās kustības biedru, kas piemērojams Savienības pilsoņiem, kuri dzīvo šajā dalībvalstī un nav tās pilsoņi.